

Wat kost een kortere voltijdsnorm van 32 uur in ziekenhuizen en wat levert het op?

Financiële onderbouwing

Samenvatting

In deze bijlage zetten we kort uiteen wat de kosten en baten zijn van een 32-urige voltijdsnorm (werkweek) in ziekenhuizen, waarbij het salaris gelijk blijft aan dat van de huidige voltijdsnorm (36 uur). Wij kijken in deze financiële onderbouwing alleen naar de kosten en baten van algemene ziekenhuizen. Hier is de grootste groep werknemers werkzaam. De UMC's hebben we voor nu buiten beschouwing gelaten. De som is in essentie vrij overzichtelijk. We zetten de personele kosten van de kortere voltijdsnorm af tegen de verwachte baten. De huidige voltijdsnorm is 36 uur. Er dient dus een verschil van vier uur overbrugd te worden. De respondenten van de enquête hebben aangegeven waar al tijd bespaard kan worden in hun werk: door slimmer te werken, een betere inzet van technologie en het laten vallen van taken die weinig toegevoegde waarde hebben. Onze inschatting is dat dit 3,5 uur tijdswinst oplevert. Dat betekent dat we nog maar 30 minuten hoeven te financieren. We hebben berekend dat dit ongeveer 163,3 miljoen euro per jaar kost.

Die kosten zetten we af tegen de verwachte baten, te weten dat wij verwachten dat het verzuim omlaag zal gaan. Omdat, zoals ook aangegeven door de respondenten van het onderzoek, de werkdruk zal dalen. Wij berekenen wat het ziekenhuizen op zal leveren als het verzuim bij ziekenhuizen daalt naar het niveau van het huidige gemiddelde zorgverzuim van Nederland. Dat is 186,5 miljoen euro.

Kosten – baten

Als we de kosten en baten tegen elkaar afzetten, dan komen wij tot de conclusie dat een korte voltijdsnorm 23,3 miljoen euro oplevert.

Hierbij dienen wel de nodige kanttekeningen te worden geplaatst. Te weten dat personeelskosten in ziekenhuizen al snel ettelijke miljarden bedragen. Dus een kleine verschuiving van een percentage heeft al snel consequenties in de orde van grootte van tientallen miljoenen. Dit is kortom een schatting, maar wel één waar wij vertrouwen in hebben. De belangrijkste boodschap is echter dat wij denken dat de kosten die gepaard gaan met een kortere voltijdsnorm (voor zorgbegrippen) relatief beperkt zijn en de gepaarde voordelen dat mogelijk meer dan compenseren. Wij hebben er in ieder geval vertrouwen in dat dit kostenneutraal kan en waarschijnlijk zelfs geld zal opleveren.

Kosten

De respondenten hebben in de enquête aangegeven waar zij denken dat er tijd bespaard kan worden door slimmer te werken. Dit is kortom werk dat niet vervangen hoeft te worden. Wij maken hieronder een inschatting van hoeveel tijd dat per week zou kunnen besparen.¹

	Geschatte tijdsbesparing per dag bij voltijd	Geschatte tijdsbesparing per week bij voltijd
Optimalisatie		
Betere coördinatie tussen afdelingen	9 minuten	45 minuten
Slimmere inzet technologie	9 minuten	45 minuten
Administratieve taken automatiseren	12 minuten	60 minuten
Minder belangrijke taken niet meer doen	12 minuten	60 minuten
Totaal	42 minuten	3,5 uur

Bovenstaande schatting betekent dat, om de werkweek met vier uur te verkorten, we 3,5 uur niet hoeven te vervangen en dat daar dus ook geen nieuw personeel voor nodig is. Dit valt op te vangen door slimmer te werken en keuzes te maken. Dat betekent ook dat er geen lopende kosten gepaard gaan met 3,5 uur van de te realiseren werktijdverkortings van 4 uur. Om de kosten in beeld te brengen moeten we nagaan wat het kost om 30 minuten op een werkweek van 36 uur te vervangen. 30 minuten op een werkweek van 36 uur is 1,38% van de totale werkweek.

Uit de jaarrekeningen van 2022 van Nederlandse ziekenhuizen volgt dat zij in totaal 11,83 miljard euro per jaar aan personeelskosten kwijt zijn.² De kosten voor het vervangen van een half uur werk per week komen daarmee op ruim 163,3 miljoen per jaar.

Baten

De wetenschappelijke consensus lijkt te zijn dat een kortere werkweek, gepaard gaat met een lager verzuim.³ Besparingen op verzuim leveren meteen veel op. Aangezien de kosten die samenhangen met verzuim niet alleen bestaan uit het doorbetalen van de uitgevallen medewerker, maar mogelijk ook het inhuren van vervanging. Onze verwachting is dat het verzuim omlaag zal gaan. Wij berekenen hier wat het ziekenhuizen zou opleveren als het verzuim bij ziekenhuizen zou dalen richting het landelijk gemiddelde van alle werknemers in loondienst. Het is zelfs goed mogelijk dat het verzuim in de praktijk bij een kortere voltijdsnorm/werkweek harder zal dalen dan dat.

¹ Er zijn al voorbeelden van relatief forse tijdsinstellingen in ziekenhuizen door slimmer werken. Zie bijvoorbeeld: [De ic-afdeling die de administratieve lasten wist te verlagen: 'De inspectie was kritisch, maar werd na een bezoek enthousiast' | de Volkskrant](#).

² Zie: <https://www.jaarverantwoordingzorg.nl/over-de-jaarverantwoording/documenten/publicaties/2024/05/28/definitieve-dataset-2022>

³ Zie: [Working less for more? A systematic review of the social, economic, and ecological effects of working time reduction policies in the global North \(tandfonline.com\)](#) en [The results are in: the UK's four-day week pilot - Autonomy](#)

In 2023 was het gemiddelde verzuim in Nederland 5,3%.⁴ Volgens de Branchemonitor ziekenhuizen van Vernet dat rapporteert over het vierde kwartaal 2024 was het meest recente verzuimpercentage voor het voortschrijdend jaar 6,24%.⁵ Wat we kortom willen weten is hoeveel het ziekenhuizen oplevert als het verzuim daalt van 6,24% naar 5,3%. Als de verzuimkosten dalen van 6,24% naar 5,3%, dan is dat een grotere daling dan het lijkt. Want feitelijk is er dan 15,1% minder verzuim en zullen de kosten dan ook afgerond met 15,1% afnemen.

Wat dan nog resteert is het berekenen van de totale verzuimkosten. De verzuimkosten in ziekenhuizen komen neer op 7.079 euro per FTE per jaar, volgens Branchemonitor Ziekenhuizen.⁶ We kunnen daarmee de totale huidige verzuimkosten berekenen, door het aantal FTE te vermenigvuldigen met dat bedrag. Het arbeidsvolume (seizoen gecorrigeerd), oftewel het aantal FTE, is 174.900 in het 4de kwartaal van 2023.⁷ Dat betekent dat de totale verzuimkosten in Ziekenhuizen uitkomen op ruim 1,2 miljard euro.

Kortom, wanneer het verzuim daalt met 15,1%, betekent dat dat de verzuimkosten zullen dalen met ruim 186 miljoen euro.

Resultaat

Als wij dan de kosten tegen de baten afzetten, dan komen wij uit op het volgende resultaat.

Baten	€	186.511.198,06
Kosten	€	163.254.885,09
Resultaat	€	23.256.312,97

Samenvattend: onze verwachting is dat deze maatregel 23,3 miljoen euro per jaar zal opleveren. Het is goed denkbaar dat er meer inverdieneffecten zullen zijn. We verwachten bijvoorbeeld dat personeel voor langere tijd gebonden zal zijn, dus minder uitstroom, waardoor er minder tijd verloren zal gaan aan inwerken en minder kosten hoeven te worden gemaakt voor recruitment. Als dit bijvoorbeeld nog eens 15 minuten per week zou opleveren. Dan halveert dat de kosten ruwweg en levert deze maatregel ziekenhuizen zelfs meer dan 104 miljoen euro per jaar op. Verder is het bovenal belangrijk op te merken, naast wat al onder de samenvatting is gezegd over de beperkingen van deze schatting, dat dit naast de financiële consequenties ook bovenal immateriële voordelen oplevert. Zoals o.a. een betere kwaliteit van werk, minder problemen om personeel in de zorg te vinden en naar wij verwachten een betere zorgkwaliteit.

⁴ Zie: <https://opendata.cbs.nl/statline/?dl=A1BC8>

⁵ Zie: <https://www.staz.nl/wp-content/uploads/2024/02/BrancheMonitor-2023-Q4-zkh.pdf>

⁶ Zie: <https://www.staz.nl/wp-content/uploads/2024/02/BrancheMonitor-2023-Q4-zkh.pdf>

⁷ Zie: <https://azwstatline.cbs.nl/?dl=A6D00>